

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za ravnopravnost spolova

Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine s pripadajućim Akcijskim planom za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2024. godine, za godinu 2023.

Naziv nositelja izrade: Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske

Izrađeno: ožujak, 2024.

Sadržaj

Napomene.....	2
Uvod	3
Izvješće o provedbi posebnih ciljeva	4
Posebni cilj 1. Povećati razinu osviještenosti javnosti o ravnopravnosti spolova i višestrukoj diskriminaciji.....	4
Posebni cilj 2. Unaprijediti položaj žena na tržištu rada	6
Posebni cilj 3. Stvoriti preduvjete za uklanjanje rodno uvjetovanog nasilja.....	7
Posebni cilj 4 Povećati osjetljivost sustava odgoja i obrazovanja (ranog, predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog) za pitanja ravnopravnosti spolova i nestereotipne odabire programa obrazovanja na svim razinama	15
Posebni cilj 7. Povećati vidljivost RH na međunarodnom planu u području ravnopravnosti spolova	17
Zaključak	19

Napomene:

Ovo je prvo izvješće o provedbi Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2024. godine.

Ističemo kako je u vezi provedbe mjere 7.4., čiji nositelj provedbe je Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo izvijestilo kako mjera nije provedena radi nedovoljnog interesa potencijalnih korisnika/ca.

U pogledu mjera 3.8., 3.9., 3.10., 3.11. došlo je do prekoračenja roka jer je usvajanje zakona ušlo u 2024. godinu, ali su mjere do danas uredno izvršene.

Također, ističemo u vezi mjere 3.2. kako, prema navodu nositelja mjere, methodska supervizija za predstavnike županijskih timova koji postupaju po predmetima nasilja u obitelji te supervizija za volontere i pružatelje podrške Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja nije provedena, s obzirom da tijekom 4 postupka javne nabave nije bila zaprimljena adekvatna ponuda.

Osim toga, u tekst Izvješća uvrštena je i mjera 4.2., čiji nositelj provedbe je Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva jer, iako je rok za njenu provedbu 2024., uvrštena je jer se provodila u 2023. godini.

Uvod

Nakon što je u ožujku 2023. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila *Nacionalni plan za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine*, započela je njegova provedba, odnosno provedba mjera sadržanih u *Akcijskom planu za provedbu Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2024. godine*. S ciljem praćenja provedbe navedenih akata, a slijedom činjenice da je Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske (dalje: Ured) obvezan pratiti njihovu provedbu, surađivati s nositeljima provedbe mjera *Akcijskog plana* i otklanjati eventualne prepreke te slijedom obveze u Nacionalnom planu, Ured je, tijekom 2023. godine, osnovao Međuresornu radnu skupinu za praćenje provedbe *Nacionalnog plana*.

Međuresornu radnu skupinu, uz predstavnice Ureda, čine predstavnici/e: Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva zdravstva, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva turizma i sporta, Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencije za odgoj i obrazovanje, Hrvatske banke za obnovu i razvitak, Državne škole za javnu upravu i Pravosudne akademije. Za voditeljicu je određena ravnateljica Ureda.

Prvi sastanak Međuresorne radne skupine održao se 20. listopada, a na njemu je analizirana dinamika provedbe mjera koje dospijevaju 2023. godine. Uz to, predstavnica Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije upoznala je sudionike/ce s pravilima i rokovima podnošenja Izvješća.

U 2023. godini za provedbu je dospjelo 12 mjera iz *Nacionalnog*, odnosno *Akcijskog plana*, kako slijedi: Ministarstvo pravosuđa i uprave, 5 mjera; Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 3 mjere; Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, 1 mjera; Ministarstvo zdravstva, 1 mjera i Ured, 2 mjere. Ovo Izvješće, osim izvješća o provedbi navedenih mjera čiji je rok za provedbu bila 2023. godina, sadrži i izvješće o provedbi mjere 4.2., čiji nositelj provedbe je Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva i čiji rok provedbe je 2024. godina. No, budući da se prema dostupnim informacijama mjera provela već u 2023. godini, izvješće o njenoj provedbi je uvršteno u ovo Izvješće, koje obuhvaća 2023. godinu.

Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

Posebni cilj: 1. Povećati razinu osviještenosti javnosti o ravnopravnosti spolova i višestrukoj diskriminaciji

Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Posebni cilj	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2024.	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
1. Povećati razinu osviještenosti javnosti o ravnopravnosti spolova i višestrukoj diskriminaciji	Udio nezainteresiranih ispitanika/ca za pitanje ravnopravnosti spolova u društvu; Kod: OI.02.3.84	17%	15%	n/p ¹
	Percepcija javnosti da je država vrlo djelotvorna u borbi protiv svih oblika diskriminacije; Kod: OI.02.3.85	2%	5%	2% (2023.)

Mjera 1.1.: Organizirati javna događanja s ciljem podizanja razine znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova

Nositelj provedbe mjere: Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske

Pokazatelj rezultata mjere:

1.1.1. Broj aktivnosti (kampanje, okrugli stolovi, i sl.) kojima se podiže razina znanja i svijesti javnosti o rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima posebno osjetljivih skupina žena i LGBTIQ+ osoba

Iako je vrijednost za 2023. godinu jednaka kao i 2019., odnosno nije postignut rast broja ispitanika i približavanja planiranoj vrijednosti za 2024. godinu od 5% (ispitanici koji smatraju da je država vrlo učinkovita u borbi protiv svih oblika diskriminacije), potrebno je istaknuti kako je u istraživanju izrađena i zbirna skala koja sažima odgovore na skali od 7 do 10 u ocjenu „učinkovito“, odnosno ocjenu da se država učinkovito bori protiv svih oblika diskriminacije. U 2019. godini zbirna skala pokazala je da 21% građana smatra da je država učinkovita u borbi protiv svih oblika diskriminacije, dok je u 2023. godini taj broj porastao za 3% i iznosio je 24% (*Eurobarometar: Discrimination in the EU, 2023.*, 137. str.) te je u ovom pogledu ostvaren napredak u odnosu na 2019. godinu.

¹ Pokazatelj 1.1. se ne nalazi u publikacijama navedenim u *Biblioteci pokazatelja*

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena, Ured je, 8. ožujka, organizirao javno događanje na kojem je predstavio hrvatski prijevod *Preporuke CM/Rec(2022)17 Odbora ministara državama članicama o zaštiti prava žena i djevojčica migrantica, izbjeglica i tražiteljica azila*, koju je Odbor ministara Vijeća Europe usvojio 2022. godine. Na skupu je predstavljen i letak kojeg je, s ciljem informiranja migrantica, izbjeglica i tražiteljica azila o rodno uvjetovanom nasilju i njihovim pravima, Ured, 2022. godine, tiskao na devet jezika (engleskom, farski, arapskom, turskom, kurdskom, francuskom, urdu i ukrajinskom), uključujući hrvatski. Preporuka ima važnu ulogu u zaštiti, definiranju, provedbi, osiguravanju i promicanju prava žena, djevojčica migrantica, izbjeglica i tražiteljica azila pritom obuhvaćajući široki spektar njihove primjene. Navedeni letak rezultat je realizacije jednog od ciljeva *Nacionalnog akcijskog plana provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti, te srodnih rezolucija, za razdoblje od 2019. do 2023. (NAP II)*. Uz ravnateljicu Ureda, na skupu su sudjelovali visoki uzvanici (potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske, državni tajnik u Ministarstvu unutarnjih poslova i predstavnica UNHCR-a u Hrvatskoj). Iako je vidljivo da je skup imao dobar odjek u medijima, nije moguće utvrditi u kojoj mjeri je izvršio utjecaj na stavove građanstva o ravnopravnosti spolova, njenom značaju te na percepciju javnosti o djelotvornosti države u borbi protiv diskriminacije, ali je činjenica da svaka aktivnost doprinosi povećanju osviještenosti javnosti.

Ured je obilježio Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama organizacijom događanja na kojem je predstavljeno tiskano izdanje *Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine, s Akcijskim planom za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2024. godine te Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja*. Događanje je pozdravnim govorom otvorila potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske, a uz ravnateljicu Ureda, izlagale su državna tajnica u Ministarstvu pravosuđa i uprave, i voditeljica pravnog tima Ženske sobe – Centra za seksualna prava.

U pogledu osvještavanja javnosti o ravnopravnosti spolova svakako treba istaknuti i objave na mrežnim stranicama kojima su se obilježavali datumi značajni za područje rodne ravnopravnosti. Takvih objava u 2023. godini bilo je 9 (obilježavanje Međunarodnog dana žena, Međunarodnog dana djevojaka i žena u informacijsko komunikacijskoj tehnologiji, Međunarodni praznik rada, Međunarodni dan borbe protiv homofobije, bifobije i transfobije (IDAHOBIT), Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, Međunarodnog dana seoskih žena, Europski tjedan rodne ravnopravnosti, Dan jednakih plaća te Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama).

Posebni cilj: 2. Unaprijediti položaj žena na tržištu rada

Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Posebni cilj	Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2024.	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
2. Unaprijediti položaj žena na tržištu rada	Stopa zaposlenosti žena; Kod: OI.02.3.95	42,1%	54%	46,5% (2023.)
	Stopa aktivnosti žena(15+) Kod: OI.02.3.94.	45,8%	52%	42,4% (2023.)
	Udio žena koje smatraju da imaju poduzetničke kompetencije u odnosu na ukupni broj žena u start-up aktivnostima Kod: OI.02.3.96	42%	52%	n/p ²

Mjera 2.2.: Poticanje razine zapošljivosti žena

Pokazatelji rezultata mjere:

2.2.1. Broj žena zaposlenih u okviru PDP-a „Zaželi – program zapošljavanja žena“

Nositelj provedbe: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Tijekom 2023. godine u okviru treće faze Poziva „Zaželi – program zapošljavanja žena“ u provedbi je bio ukupno 441 projekt sufinanciran sredstvima Europskog socijalnog fonda. U okviru navedenih projekata bilo je zaposleno 8451 žena koje su pružale uslugu za 56957 krajnjih korisnika. Iako je obuhvat projekta „Zaželi“ bio golem u pogledu zapošljavanja žena, 2023. godina bilježi pad ukupne stope aktivnosti žena starijih od 15 godina, što znači da u perspektivi treba staviti fokus na dodatne aktivnosti, odnosno projekte čiji je cilj zapošljavanje žena. U 2023. godini došlo je do porasta stope zaposlenosti žena s 42,1% na 46,5%.

² U novom izvješću Global entrepreneur monitor (GEM), više ne postoji pokazatelj koji odgovara na navedeno pitanje

Posebni cilj: 3. Stvoriti preduvjete za uklanjanje rodno uvjetovanog nasilja

Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Posebni cilj	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2024.	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
3. Stvoriti preduvjete za uklanjanje rodno uvjetovanog nasilja	Indeks rodne ravnopravnosti Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) vezano uz pojavnost nasilja nad ženama gdje je 0 odsustvo nasilja, a 100 visoka razina nasilja; Kod: OI.02.3.86;	23,2	22,6	n/p ³
	Broj žena žrtava namjernog ubojstva od strane intimnih partnera ili članova obitelji (na 100 000 stanovnika); Kod: OI.02.3.87	0,24	0,15	16 (2020.) ⁴

Mjera 3.2. Unaprijediti kompetencije stručnjaka koji rade u području zaštite od nasilja

Pokazatelji rezultata mjere:

3.2.1. Broj stručnjaka (m/ž) koji rade u području prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji koji su završili programe izobrazbe i stekli dodatne kompetencije te zadovoljstvo polaznika provedenim programima (utvrđeno temeljem provedene evaluacije)

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

U okviru ESF projekta „Zaustavimo nasilje nad ženama i nasilje u obitelji – Za nasilje nema opravdanja“ čiji je nositelj bilo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u partnerstvu s Ministarstvom pravosuđa i uprave i Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima, provodio se element jačanja kapaciteta stručnjaka i unaprjeđenja međuresorne suradnje u području

³ Među podacima dostupnima na Indeksu rodne ravnopravnosti Europskog instituta za ravnopravnost spolova (EIGE) za 2022. navedeno je kako je podatke o pojavnosti nasilja nad ženama potrebno nadopuniti te stoga isti nisu dostupni

⁴ Posljednja dostupna publikacija EIGE-a je iz 2022., ali je navedeni podatak iz 2020. godine

prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te su tijekom 2023. godine održane sljedeće edukacije:

- U listopadu 2023. održan je drugi dio edukacije za stručnjake, predstavnike županijskih timova. Edukacijom su bile obuhvaćene teme koje se odnose na pojam nasilja, dinamiku nasilnog ponašanja, strateški i zakonodavni okvir, važnost i unapređenje međuresorne suradnje, sprečavanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u vrijeme epidemije korona virusa, razgovor sa žrtvom nasilja i pravom na izbor osobe od povjerenja. Na edukaciji su sudjelovala 54 predstavnika/ce (3 M, 51 Ž), odnosno članova/ica županijskih timova.

- U ožujku 2023. održana je edukacija državnih službenika/ca s ciljem senzibilizacije i postupanja po odredbama *Istanbulske konvencije* na kojoj su sudjelovali državni službenici iz Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva zdravstva i Ministarstva rada, mirovi nskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Educirano je 135 (17 M, 118 Ž) državnih službenika/ca.

- Od studenoga 2022. do veljače 2023. educirana su 52 (4 M, 48 Ž) stručnjaka/inje iz sustava socijalne skrbi za pružanje usluge psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilnog ponašanja.

- Tijekom 2023. održane su 4 regionalne edukacije na temu „Prevencija i sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja“ za stručnjake/inje svih relevantnih sustava: socijalne skrbi, policije, pravosuđa, zdravstva, školstva i organizacija civilnog društva. Educirano je 124 (4 M, 120 Ž) relevantnih stručnjaka/inja. Edukacije su provodile predstavnice nevladinog sektora, odnosno predstavnice SOS Rijeka - Centra za nenasilje i ljudska prava, Autonomne ženske kuće Zagreb i Inicijative #Spasime.

Tijekom 2023. godine broj stručnjaka/inja koji su u okviru projekta sudjelovali na edukacijama je iznosio 365 (28 M, 337 Ž).

3.2.2. Broj stručnjaka (m/ž) uključenih u superviziju s ciljem unapređenja njihovih kompetencija

Metodska supervizija za predstavnike/ce županijskih timova koji postupaju po predmetima nasilja u obitelji te supervizija za volontere/ke i pružatelje/ice podrške Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja (NPC) nije provedena, obzirom da tijekom četiri postupka javne nabave nije bila zaprimljena adekvatna ponuda. U pisanoj evaluaciji kao i usmenim komentarima polaznici edukacija bili su velikim dijelom stava kako će navedene edukacije unaprijediti stručni rad u radu sa žrtvama nasilja, ali i rad općenito, da su upoznati s različitim perspektivama rada sa žrtvama obiteljskog nasilja i ženama žrtvama nasilja te su upoznati s djelovanjem drugih sustava u pogledu zaštite žrtava

nasilja. Također, polaznici/e su u evaluacijama navodili da je u iste potrebno uključiti i stručnjake/inje iz drugih sustava (pravosudnog, obrazovnog i zdravstvenog sustava) koji bi razmjennom iskustava mogli doprinijeti boljoj međuresornoj suradnji i razumijevanju postupaka zaštite žena žrtava nasilja i nasilja u obitelji. Zaključno, analizom održanih edukacija temeljem pisanih i usmenih evaluacija može se utvrditi, da su polaznici/e edukacija iskazali visoki stupanj zadovoljstva njihovim održavanjem, izborom tema, sadržaja te kvalitetom predavača/ica i da su stekli nova znanja koja će primjenjivati u radu na zaštiti žrtava nasilja u obitelji i nasilja nad ženama.

Tijekom 2023. utrošeno je ukupno 160.579,41 eura na aktivnosti A788015.

Mjera 3.3. Podizanje razine svijesti javnosti i žrtava o razlozima i načinima suzbijanja svih vrsta rodno uvjetovanog nasilja

Pokazatelji rezultata mjere:

3.3.1. Broj prijava za prekršaj nasilja u obitelji

3.3.2. Broj prijava za kazneno djelo nasilja u obitelji

3.3.3. Broj poziva žrtava raznih vrsta i oblika nasilja (m/ž) upućenih Nacionalnom pozivnom centru

Nositelj provedbe obje mjere: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Projekt „Zaustavimo nasilje nad ženama i nasilje u obitelji – Za nasilje nema opravdanja“ provodilo je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u partnerstvu s Ministarstvom pravosuđa i uprave i Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima. Projekt je sufinanciran sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda.

Razdoblje provedbe: 24.11.2020. do 30.11.2023.

Jedan od elemenata projekta bilo je „Podizanje javne svijesti u borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji“.

Aktivnosti vezane za navedeni element za 2023. su bile sljedeće:

17. lipnja 2023. održano je javno događanje i radionica oslikavanja zidnih murala za djecu i mlade pod nazivom „ART ŠPICA s Lunarom“;

22. rujna 2023. povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama održana je panel rasprava;

27. studenoga 2023. održana je završna konferencija projekta.

Tijekom 2022., unutar aktivnosti usmjerene na podizanje javne svijesti u borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te s obzirom da društvene mreže predstavljaju jedan od najučinkovitijih oblika

oglašavanja proveden je postupak nabave za oglašavanje na društvenim mrežama (Facebook, Instagram, YouTube), kao i postavljanje oglasnih kampanja, provedbu oglasnih kampanja te optimizacija oglasa i oglasnih kampanja za razdoblje od 6 mjeseci. Oglašavanje na društvenim mrežama provodilo se u razdoblju rujna 2022. - veljača 2023.

Tijekom kolovoza 2023. provedena je nabava usluge zakupa vanjskih i unutrašnjih digitalnih površina za oglašavanje. Tijekom rujna 2023., u razdoblju od 16. do 30., u svrhu promocije projekta, u gradovima diljem Republike Hrvatske gdje postoje vanjske i unutrašnje digitalne površine za oglašavanje, provodilo se oglašavanje na vanjskim citylight površinama i na vanjskim LED ekranima.

Tijekom rujna 2023. na Hrvatskoj radioteleviziji emitirani su tv spotovi s ciljem podizanja svijesti stručne i šire javnosti o važnosti prevencije nasilja, štetnosti i neprihvatljivosti nasilničkog ponašanja.

Mjera 3.7. Osigurati primjereno postupanje institucija u slučajevima seksualnog nasilja

Pokazatelji rezultata:

3.7.1. Izrađen novi Protokol o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja s ciljem učinkovitijeg postupanja institucija u slučajevima seksualnog nasilja

Nositelj provedbe mjere: Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, njegovo četvrto ažurirano izdanje, 7. rujna je, na prijedlog Ureda, usvojila Vlada Republike Hrvatske. Radna skupina u sastavu predstavnika/ca: Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva zdravstva, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Ureda pravobraniteljice za djecu i organizacije civilnoga društva Ženska soba, započela je rad na izradi novog teksta *Protokola* tijekom 2022. godine i održala 14 sastanaka. Razlozi za ažuriranje *Protokola* su, između ostaloga, izmjene u području kaznenog zakonodavstva te *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji* pa se *Protokol* morao ažurirati i uskladiti s novonastalim promjenama. To je i obveza prema njegovim Završnim odredbama, što apsolutno doprinosi ostvarenju navedenog pokazatelja rezultata i povećanju učinkovitosti u potpori i zaštiti žrtava seksualnog nasilja.

Budući da je, sukladno točki 3. Završnih odredbi *Protokola*, Ured zadužen za koordinaciju i praćenje njegove provedbe, određeno je da se pri njemu osnuje Povjerenstvo za praćenje njegove primjene koje će se sastojati od predstavnika/ca tijela državne uprave, pravobraniteljstava i organizacija civilnoga

društva. Zadaća Povjerenstva je utvrditi teškoće nastale u provedbi i primjeni *Protokola*, s ciljem njihovog budućeg izbjegavanja u narednom ažuriranju teksta.

Radi navedenog je osnovano Povjerenstvo za praćenje primjene *Protokola* koje broji 11 članova/ica, predstavnika/ca tijela državne uprave, institucija i nevladine organizacije u sastavu identičnom kao Radna skupina za izradu *Protokola*, upotpunjena predstavnicom Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom. Budući da je tijekom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću usvojen prijedlog da se na mrežnoj stranici Ureda objavi *Imenik organizacija civilnoga društva i/ili ustanova koje rade s djecom i punoljetnim žrtvama seksualnog nasilja* te s ciljem realizacije navedenog, Povjerenstvo je utvrdilo tekst *Javnog poziva organizacijama civilnoga društva koje rade s djecom i/ili punoljetnim žrtvama seksualnog nasilja* za podnošenje prijave u cilju uvrštavanja u imenik organizacija koje pružaju usluge osobama koje su preživjele seksualno nasilje te izradilo tekst *Upitnika/kriterija za organizacije civilnog društva i/ili ustanove koje rade s djecom i punoljetnim žrtvama seksualnog nasilja*.

Tekst Javnog poziva i *Kriterija/upitnika* objavljen je na mrežnim stranicama Ureda tijekom prosinca, a organizacije koje udovolje uvjetima navedenim u tekstu *Kriterija/upitnika* će biti uvrštene u *Imenik*. Time se dodatno ojačala učinkovitost institucija i svih drugih dionika nadležnih za postupanje u slučaju seksualnog nasilja. Po donošenju *Protokola o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja*, Uprava za obitelj i socijalnu politiku Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike o istom je obavijestila Središnju službu Hrvatskog zavoda za socijalni rad sa zamolbom da o donošenju novog *Protokola* te obvezi njegove primjene informiraju sve područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Mjera 3.8. Analiza zakonodavnog okvira zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji s ciljem izrade prijedloga izmjena relevantnih propisa

Pokazatelji rezultata:

3.8.1. Izvršena analiza unutar Radne skupine i doneseni zaključci o potrebi izmjena i dopuna zakonodavnog okvira

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Izvršenom analizom zakonodavnog okvira zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Radna skupina donijela je zaključak o potrebi donošenja paketa *Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, Zakona o kaznenom postupku i Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*.⁵

Dodatno ukazujemo na izmjene i dopune *Obiteljskog zakona*, koje su stupile na snagu 31. prosinca 2023. godine, kojim je zakonodavnim izmjenama i dopunama *Obiteljski zakon* („Narodne novine“, br. 103/2015, 98/2019, 47/2020 i 49/2023) usklađen s *Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji* („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 4/18), te je dodatno pojačana zaštita interesa djeteta kao i žrtve u slučajevima nasilja u obitelji. Pojačana je zaštita prava i interesa djeteta te je u pogledu dužnosti i odgovornost roditelja koji stanuje s djetetom na omogućavanje te poticanje ostvarivanja osobnih odnosa s drugim roditeljem, interes djeteta prvenstveno mjerodavan te se isto izričito propisuje. Neophodno je osigurati odgovarajuću razinu zaštite djetetu u svakom slučaju kada ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem nije u interesu djeteta, pa tako i u slučaju nasilja u obitelji. Propisano je da se obiteljska medijacija ne provodi u slučajevima postojanja tvrdnji o obiteljskom nasilju.

Uređeno je da će se u postupku obveznog savjetovanja, ako tijelo nadležno za provedbu obiteljskog savjetovanja ima saznanja o postojanju obiteljskog nasilja, zakazati i provesti odvojeni razgovori sa strankama, čime se osigurava odgovarajuće postupanje, pruža se sigurnost strankama, a isto tako omogućava strankama da kroz obvezno savjetovanje, sporazumno, urede svoje odnose i postignu dogovor.

Sud će prilikom donošenja odluke s kojim će roditeljem dijete stanovati, o roditeljskoj skrbi i osobnim odnosima djeteta s roditeljima, uzeti u obzir i postojanje tvrdnji o nasilju u obitelji.

U pogledu ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom, sudu se daje mogućnost da u iznimno opravdanim okolnostima produži trajanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem pod nadzorom stručne osobe do dodatnih šest mjeseci. Vodeći računa o najboljem interesu djeteta, omogućuje se ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem, ali i dodatno štiti dobrobit djeteta u situacijama kada primjerice sumnja na nasilje, zlostavljanje djeteta ili dr. još nije dokazana ili je potrebno dodatno vrijeme za uspostavljanje emocionalnog odnosa djeteta s roditeljem kao preduvjeta za ostvarivanje osobnih odnosa bez nadzora.

Dodatno je uređeno da se povredom osobnih prava djeteta podrazumijeva i izloženost djeteta obiteljskom nasilju te je tako svatko dužan prijaviti Hrvatskom zavodu za socijalnu skrb tjelesno ili

⁵ Zakonodavni okvir zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u Hrvatskom saboru je usvojen u prvom kvartalu 2024. godine

mentalno nasilje, spolne zloupotrebe, zanemarivanje ili nehajno postupanje, zlostavljanje ili izrabljivanje te izloženost djeteta obiteljskom nasilju, budući da nasilje u obitelji predstavlja posebno tešku povredu osobnih prava djeteta.

Mjera: 3.9. Unutar kazneno procesnog zakonodavstva revidirati mjere opreza

Pokazatelji rezultata:

3.9.1. Predložene izmjene i dopune odredaba Zakona o kaznenom postupku u odnosu na mjere opreza

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Predloženim izmjenama i dopunama *Zakona o kaznenom postupku* uvodi se obveza suda i državnog odvjetnika da prije donošenja rješenja o mjeri opreza, ako se radi o kaznenom djelu nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama, sasluša žrtvu na okolnost postojanja opasnosti za njenu sigurnost ili sigurnost članova njezine obitelji i bliskih osoba, produljuje se trajanje određenih mjera opreza do upućivanja osuđenika na izdržavanje kazne zatvora, proširuje krug ovlaštenika na podnošenje žalbe protiv rješenja o mjeri opreza i na žrtvu te se povećava minimalna zakonska razdaljina kod mjere opreza zabrane približavanja određenoj osobi na veću udaljenost.

Mjera: 3.10. Unutar kazneno procesnog zakonodavstva revidirati prava žrtava kaznenih djela nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

Pokazatelji rezultata:

3.10.1. Predložene izmjene i dopune odredaba Zakona o kaznenom postupku u odnosu na mjere opreza prava žrtava kaznenih djela nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Predloženim izmjenama i dopunama *Zakona o kaznenom postupku* proširuju se i preciziraju pojedina prava iz općeg i posebnih kataloga prava žrtve kaznenog djela, radi jačanja položaja žrtve u okvirima kaznenog postupka kroz pravo na lako dostupan, povjerljiv i besplatan pristup službama za potporu žrtvama kaznenih djela, odmah nakon počinjenja kaznenog djela i onoliko dugo koliko je potrebno, pravo žrtve na pratnju osobe od povjerenja po izboru žrtve, prava na tajnost podataka i primitak propisanih obavijesti tijekom postupka te pravo da budu ispitane putem audio-video uređaja te propisivanjem dodatnih prava žrtve u postupku donošenja mjere opreza.

Mjera: 3.11. Unutar kaznenog materijalnog zakonodavstva i prekršajnog zakonodavstva revidirati opise kaznenih djela i prekršaja i propisane sankcije

Pokazatelji rezultata:

3. 11.1. Predložene izmjene i dopune odredaba Kaznenog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Predloženim izmjenama i dopunama *Kaznenog zakona* precizira se zakonski opis kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a *Kaznenog zakona*, radi daljnjeg razgraničenja njegovog bića od prekršaja propisanih *Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji*.

Nadalje, predlažu se izmjene kaznenog djela spolnog uznemiravanja iz članka 156. *Kaznenog zakona* radi uklanjanja pretpostavke ponovljenog postupanja kao uvjeta za utvrđivanje kaznene odgovornosti na način da se kazneno djelo može ostvariti i jednom radnjom spolnog uznemiravanja, ako se radi o grubom uznemiravanju. Spolno uznemiravanje bliske osobe predlaže izričito uključiti u inkriminaciju *Kaznenog zakona* te se spolno uznemiravanje bliske osobi ili osobe koja je posebno ranjiva zbog dobi, bolesti, invaliditeta, ovisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje predlaže propisati kao kvalificirani oblik kaznenog djela i kažnjavati kaznom zatvora do tri godine.

U cilju jačanja ostvarenja generalno preventivnih učinaka kažnjavanja kaznenog djela silovanja predlaže se i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na temeljni oblik kaznenog djela silovanja iz članka 153. stavka 1. *Kaznenog zakona* povisivanjem i zapriječenog minimuma i zapriječenog maksimuma zatvorske kazne, pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za članak 153. stavak 2. *Kaznenog zakona* te posljedično i pooštavanje zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja za teško kazneno djelo protiv spolne slobode iz članka 154. stavka 1. *Kaznenog zakona*.

Predloženim izmjenama i dopunama *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji* predlaže se nastavak zakonodavnih aktivnosti u smjeru suzbijanja nasilja u obitelji i jačanja zaštite žrtava nasilja u obitelji, s obzirom na ukazanu potrebu pooštrenja zakonske politike kažnjavanja i uklanjanja spolnog uznemiravanja unutar obitelji iz sfere prekršajnog kažnjavanja.

Mjera: 3.12. Izmjenom organizacijskih propisa predvidjeti licenciranje pravosudnih dužnosnika za rad na predmetima nasilja u obitelji

Pokazatelji rezultata:

3. 12.1. Predložene izmjene i dopune odredaba Zakona o sudovima i Zakona o državnom odvjetništvu

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Konačnim prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima propisano je da se godišnjim rasporedom poslova određuju suci i državni službenici za rad na predmetima nasilja u obitelji. Pri određivanju sudaca za rad na ovim predmetima predsjednik suda vodit će računa o tome da suci koji se raspoređuju na rad na ovim predmetima moraju imati izražen osjećaj i sklonost za rad na predmetima ove vrste te redovito pohađati stručno usavršavanje iz ovog područja. Program i način održavanja stručnog usavršavanja pravilnikom propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Donošenje Konačnog prijedloga zakona očekuje se u prvom kvartalu 2024. godine.

Nacrtom prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu posebno se propisuje i obveza državnih odvjetnika da kod rasporeda poslova godišnjim rasporedom poslova vode računa o sklonostima zamjenika državnih odvjetnika i državnih službenika u državnom odvjetništvu te njihovom redovitom stručnom usavršavanju kako bi se za rad na pojedinim vrstama predmeta osigurala specijalizacija i najviša moguća razina kompetencija za postupanje.

*Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu bio je upućen na odobrenje za provedbu javnog savjetovanja u srpnju 2023., no budući da odobrenje nije dano, upućivanje ovog Zakonskog prijedloga uvršteno je u *Plan zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2024. godinu* (II. tromjesečje).*

Posebni cilj 4: Povećati osjetljivost sustava odgoja i obrazovanja (ranog, predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog) za pitanja ravnopravnosti spolova i nestereotipne odabire programa obrazovanja na svim razinama

Ovo Izvješće, osim izvješća o provedbi navedenih mjera čiji je rok za provedbu bila 2023. godina, sadrži i izvješće o provedbi mjere 4.2., čiji nositelj provedbe je Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva i čiji rok provedbe je 2024. godina. No, budući da se prema dostupnim informacijama mjera

provodila već u 2023. godini, izvješće o njejoj provedbi je uvršteno u ovo Izvješće, koje obuhvaća 2023. godinu.

Mjera 4.2. Provoditi Deklaraciju o posvećenosti pitanju žena u digitalnom svijetu

Pokazatelji rezultata:

4.2.1. Broj sudionika dva događanja organizirana u svrhu promicanja ciljeva Deklaracije u toku dvije godine (2023. i 2024.)

4.2.2. Broj medijskih objava na temu zastupljenosti žena u digitalnom svijetu u toku dvije godine

Nositelj provedbe mjere: Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

4.2.1. Broj sudionika dva događanja organizirana u svrhu promicanja ciljeva *Deklaracije* u toku dvije godine (2023. i 2024.)

Na virtualnom okruglom stolu kojim je obilježen Dan djevojaka i žena u IKT-u sudjelovalo je 200 učenica i studentica;

Na Women in Digital predavanjima u Kaptol Boutique Cinema u Zagrebu održanom u prosincu, sudjelovalo je preko 250 učenica (oba dana).

1. događanje: virtualni okrugli stol, 27. travnja 2023. godine

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva obilježio je Dan djevojaka i žena u IKT-u 27. travnja 2023., organizacijom virtualnog okruglog stola na kojem su zainteresirane učenice i studentice imale priliku upoznati i čuti iskustva šest uspješnih žena zaposlenih u STEM područjima i obrazovnom sustavu. Na virtualnom okruglom stolu svoja poslovna i stručna iskustva s prisutnima su na motivirajući način podijelile voditeljica odjela za istraživanja - Legit Software, dizajnerica video igara - OUTFIT7, bioinformatičarka - Biološki odsjek PMF-a, članica Uprave - Lemax, osnivačica startupa Xoink i informatičarka iz Sveučilišnog računskog centra.

Najizazovnije u provedbi bilo je omogućiti učenicama preko škola pristup virtualnom okruglom stolu i uspjeti animirati / pokrenuti škole da sudjeluju. U stvarnosti je ponekad vrlo teško realizirati dobru ideju radi raznoraznih faktora, kao što su apatija školskog sustava, neorganizacija, ali uspjeti smo prevladati poteškoće i na virtualnom okruglom stolu sudjelovalo je čak 200 učenica i studentica.

2. događanje: mini-edukativno-informacijska kampanja „Women in Digital“, 7. i 8. prosinca 2023. godine

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva je kao provoditelj Deklaracije, putem mini-

edukativno-informacijske kampanje „Women in Digital“ za maturantice zagrebačkih škola tijekom dvodnevnog događanja u Kaptol Boutique Cinema u Zagrebu, organizirao set kratkih interaktivnih predavanja s primjerima dobre prakse i afirmiranim, poslovno - uspješnim govornicama s IKT diplomom. Cilj njihovih priča bio je predstaviti i približiti različitost zanimanja koje ovakvi fakulteti omogućuju, te u konačnici potaknuti djevojke da se bolje upoznaju s IKT svijetom i prihvate izazove koji im nudi.

4.2.2. Broj medijskih objava na temu zastupljenosti žena u digitalnom svijetu u toku dvije godine

- 27. travnja 2023.

<https://www.poslovni.hr/sci-tech/bernard-grsic-obrazovanje-u-razvoju-digitalnih-tehnologija-dio-je-digitalne-transformacije-i-najbolji-nacin-ulaganja-u-nasu-buducnost-4387690>

<https://zimo.dnevnik.hr/clanak/obrazovanje-u-digitalnim-tehnologijama-najbolje-ulaganje-u-buducnost---778976.html>

<https://www.zeneimediji.hr/obiljezen-dan-djevojaka-i-zena-u-podrucju-informacijskih-i-komunikacijskih-tehnologija/>

<https://zip.com.hr/zene-i-poduzetnistvo/postani-i-ti-djevojka-it-obiljezen-dan-djevojaka-i-zena-u-podrucju-informacijskih-i-komunikacijskih-tehnologija/>

- 7. i 8. prosinca 2023.

<https://zip.com.hr/zene-i-poduzetnistvo/uspjesne-poslovne-zene-iz-ikt-sektora-podijelile-s-mladim-djevojkama-svoja-iskustva-rada-u-struci/>

<https://www.zeneimediji.hr/uspjesne-poslovne-zene-iz-ikt-sektora-podijelile-s-gimnazijalkama-svoja-iskustva-rada-u-bransi/>

Posebni cilj: 7. Povećati vidljivost RH na međunarodnom planu u području ravnopravnosti spolova

Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Posebni cilj	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2024	Ostvarena vrijednost (godina podatka)

7. Povećati vidljivost RH na međunarodnom planu u području ravnopravnosti spolova	Broj dostupnih Godišnjih sveobuhvatnih pregleda obveza i zaduženja nadležnih tijela vezanih za međunarodne obveze u području ravnopravnosti spolova; Kod: OI.02.3.92	0	4	5 (2023.) ⁶
	Broj projekata u okviru međunarodne razvojne pomoći s ciljem osnaživanja žena i uspostavljanja ravnopravnosti spolova; Kod: OI.02.3.93	1	4	14 (2023.)

Mjera 7.2. Doprinijeti promociji načela ravnopravnosti spolova u aktivnostima međunarodne razvojne suradnje koje provodi MVEP

Pokazatelji rezultata:

7.2.1. Broj projekata namijenjenih većoj ravnopravnosti spolova u kojima RH sudjeluje s financijskim doprinosom (na godišnjoj razini)

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Republika Hrvatska je tijekom 2023. povećala broj razvojnih i humanitarnih projekata usmjerenih na povećanje ravnopravnosti spolova i stvaranje većih mogućnosti za žene i djevojke u srednje i niskodohodovnim državama partnerima. Novost su dva projekta u državama Roga Afrike (Keniji i Etiopiji) u kojima su djevojke glavna ciljna skupina. Također, nastavljena je suradnja s WFP-om („UN World Food Programme“) u Siriji gdje su ciljne skupine djeca i žene, te je financirano ukupno 11 projekata organizacija civilnog društva kojima je glavni cilj poboljšanje položaja žena i djevojaka u ruralnim sredinama. Nije bilo negativnih odstupanja od planirane dinamike provedbe mjere.

Mjera: 7.4. Ciljanim projektima poboljšati položaj žena u području zaštite zdravlja u zemljama primateljicama hrvatske razvojne pomoći

Pokazatelji rezultata:

7.4.1. Broj subvencioniranih specijalizacija u ginekologiji i opstetriciji za državljane i državljanke zemalja primateljica hrvatske razvojne pomoći

⁶ Prema evidenciji Ureda

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo zdravstva

Ministarstvo zdravstva tijekom 2023. godine nije uspjelo realizirati ovu mjeru jer nije bilo zainteresiranih kandidata za korištenje ove mjere, ali tijekom 2024. godine planira realizirati mjeru iz *Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine* i *Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje do 2024. godine*: „Ciljanim projektima poboljšati položaj žena u području zaštite zdravlja u zemljama primateljicama hrvatske razvojne pomoći“, najkasnije do 4. kvartala 2024. godine.

U sklopu ove mjere planirano je subvencioniranje troškova poslijediplomskog specijalističkog studija, koji su specijalizanti/ce obvezni završiti tijekom specijalističkog usavršavanja iz ginekologije i opstetricije.

Kandidati/kinje kojima bi se predmetno subvencioniranje troškova omogućilo bili bi kandidati/kinje iz zemalja primateljica hrvatske razvojne pomoći, a financiranje bi se odnosilo na troškove poslijediplomskog specijalističkog studija za 2 kandidata/kinja.

Potrebna financijska sredstva osigurat će se u Proračunu Ministarstva zdravstva za 2024. godinu, Razdjel 096, u iznosu od 7.379,69 eura. Navedena sredstva Ministarstvo zdravstva osigurat će preraspodjelom u 2024. godini unutar Razdjela 096.

Zaključak

Nacionalni plan za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine provodi se, u najvećoj mjeri, prema predviđenom planu u 2023. godini, unatoč nekim prekoračenjima rokova provedbe ili nemogućnostima provedbe radi objektivnih okolnosti.

Njegova provedba ocjenjuje se vrlo učinkovitom, a ukoliko se učinak provedbe iskazuje brojčano iznosi 92,3%.

Rizici koji utječu na učinkovitost praćenja napretka vezani su uz nemogućnost usporedbe podataka iz razloga što neke vrijednosti pokazatelja ishoda čije poveznice su navedene u *Biblioteci pokazatelja* više nisu dostupne u 2023. godini.